گۆران مەریوانی..وونبوون لە هوشیاری و بێهوودەیی و ئاوێتەکردنی بوون و نەبوون -1- نزار جاف

(1 ـ 2)

موزەفەر ئەلنەواب لە هەڵبەستی"ژێ لێدانەکانی شەوانە" دەڵێت:
“ئای لەو سامناکییە گوێ بگرە
لە دوای ئوقیانووسەکانی تەقینی پڕ لە دەوەکان
قەڵایەکی بێدەنگی هەیە
لەو قەڵایە بیرێکی سامناکە
هەر وەك كۆمەڵێ گۆڕێك كە لەسەر یەك بنیات كرابن
دوا گۆڕ بە نهێنی ئاراستەی زیندانێك دەبێتەوە
زیندانەکە قەفەسێکی تێدایە کە کۆمەڵێ چەینەکی لەناوچوو
کۆبوونەتەوە بە دەوریدا و
پاشماوەی چۆلەکەیەك لە خۆی درگرێت کە بەر لە سێ سەدە مرداربۆتەوە
ئەوە تا روحم.”
ئەم پارچە هەڵبەستە کە بە دەگمەن لە شیعری عەرەبی نوێدا، تەداعی وئاوێتەکردنی واتا ومەبەستم بەو جۆرە دیبێت، بەڵام ئەوەی سەیرە هەرچەندە ئەم بڕگەیەی نەوابم وتووەتەوە"هەڵبەستە شیعریم ئەوم زۆر لە بەرە"، گۆران مەریوانیم بیرکەوتەتەوە! هەڵبەستە هاوڕێی کورد و عەرەبی زۆرم هەبوون بەڵام هەمیشە گۆرانم بیر ئەکەوتەوە و، هەرگیز لام سەیر نەبوو، چونکە هیچ هاوڕێیکەم وەك گۆران خۆی لە تەلیسم و نهێنی و تەمدا نە ئاڵۆزانبوو! گۆران هەمیشە خەریکی خوێندنەوەی بە مەبەست بوو، هەمیشە میشکی لە حاڵەتی گەڕان و پشکنینێکی بێ ووچاندابوو، بۆیە سەرنجی زۆر راکێشام بەلای خۆیدا و، ئەوەی زیاتر سەری سوڕمانم، تێگەیشتنی لە کتێبە فیکری و وێژەییەکانی ئەو کاتە بوو کە هەمەوو ی بە زمانی عەرەبی بوون، هەڵبەتە من وەك خۆم چونکە خوێندنم بە عەرەبی بوو و شارەزاییەکی تەواوم لەو زمانەدا هەیە، زۆر لام سەیربوو کە گۆران بەو جۆرە لە عەربی تێدەگات!
گۆران لە ساڵی 1976دا، واتە لە گەرمەی دەسەڵاتی حزبی بەعسدا، کاتێك پێکەوە لە لای نەخۆشخانەی ناوەڕاستەوە بەرەو بەردەکی سەرا دەڕۆیشتین، پێشنیاری پێکهێنانی پارتێکی کرێکاری خستەڕوو کە ببێتە

ئالتەرناتیفێك بە پارتی کۆمۆنیستی عێراق کە ئەو کاتە بە"تەحریفی" ناوزەدمان ئەکرد. گۆران لەو کاتەدا لە تافی لاوەتیدا بوو و، ئەو جۆرە بیرکردنەوە سامناکە لە سەردەمی بەعسی دڕندەدا، بابەتێکی یەکجار سەرنج راکێش و نائاسایی بوو، کەچی بە گۆران زۆر بە سادەیی باسی ئەکرد، بەڵام، زۆر گرنگە ئەوەش بڵێم کە ئەو مرۆق ناس بوو و هەرگیز سفرەی دڵی خۆی لای هەموو کەسێك هەڵنەدەڕشت.

گۆران کە هاوڕێیەتیم لەگەڵیدا دوو قۆناغە جیاواز دەگرێتە خۆی، یەکەمیان ئەو کاتەی لە ناوەڕاستی حەفتاکاندا لە چاپخانەی قەڵادزییەکان بە یەکترئاشنابووین و دوو سێ ساڵی خایاند، پاشان گۆران لەناکاو پێی راگەیاندم کە وڵات بەجێدەهێڵێت چونکە مانەوەی واتای واژووکردنی بڕیاری مرگیبوو. قۆناغی دووەمیش کە لە دەرەوەی کوردستان لە ساڵی 2005دا، جارێکی دی پێوەندیمان بەرقەراربووەوە.

جیاوازی لەنێوان ئەو دوو قۆناغەدا زۆر بەرفراوانە، بەڵام ئەوەی لە گۆراندا کۆیان دەکاتەوە، خوێندنەوەی بەردەوام و دەوڵەمەندکردنی ئاستی رۆشنبیری رۆژ لەدوای رۆژ.

نووسینی بابەتی رەخنەگەری و هەڵسەنگاندن، هەمیشە نووسەر رووبەڕووی جیهانێکی بەرفراوان و نائاسایی دەکاتەوە، بە تایبەتی ئەگەر ئەو بابەتەی لەسەری دەنووسیت پەیوەستە بە کەسێکیەوە کە لە 10% ئاشکرایە و لە 90% شاراوەیە! هەڵبەتە گۆران کەسێکی لەو جۆرەیە و، ئەوەی وابزانێت گۆرانی بە تەواوی ناسیوە ئەوا داوای لێدەکەم بە خۆیدا بچێتەوە چونکە ناسینەوەی تەواوی ئەو هەروەك ئەو بڕگە شیعرەی موزەفەر ئەلنەوابە کە لە سەرەتادا هێنامەوە و، چاکتریشە ئەوە بڵێم کە ئەمە یەکەم جار نییە لەسەر گۆران بنووسم، بەڵکو بگرە هەمیشە ئەوەندەم لەسەر هیچ شاعیر و ئەدیبێکی دیم نەنووسیوە بەتایبەتی بە زمانی عەرەبی تا کار گەیشتە ئەوەی هەندێك لە هاوڕێیانی فارس و عەرەب ئەو کارەی منیان لا سەیربوو، بەڵام، من وەك خۆم، هەمیشە گۆران بە من وەك ئاسمانێکی بێ کۆتایی وابوو و هەر جارێك کەمێك شتێکی نوێ و سەرنج راکێشم تیدا دەدۆزییەوە.

گۆران گەرچی قسە و باسی زۆر لە نێوانماندا روویداوە، بەڵام باشتر دان بەوە بنێم کە هەمیشە قسە و باسمان لەسەر شیعری ئەو و بابەتی فیکری و وێژەیی بووو، کاتێك گوێبیستی شیعری "پەنجەرە"ی بووم لە چاپخانەی قەڵادزییەکان لە ناوەڕاستی حەفتاکانی سەدەی رابردوو، ئەو شیعرە بووە هۆی گەڕانم بە دووایدا کاتێك کە ساڵی 2002، هاتمە هەندەران و، تاساڵی 2005 ئۆقرەم نەگرت تا دۆزیمەوە و جارێکی دی پێوەندیمان بەرقەرار بوو و، زۆر سەرسام بوو کاتێك هەر لە سەرەتای یەکەم پێوەندیکردنی تەلەفۆنیمان داوای شیعری"پەنجەرە"م لێکرد! لەراستیشدا ئەوەی لە"پەنجەرە"دا بینیم، گۆران هەر لەسەرەتاوە لە

نووسینی شیعردا خاوەنی روح و نەفسێکی یاخی بوو و، هەردەم بە دوای بابەتی ورووژێنەربوو و عەوداڵی بوون و نەبوون و بەهودەییەکی بێ کۆتایی بوو تا دوورگەی ئارامی بدۆزێتەوە!
گۆران کەسێك نییە کە تەنها بە دوای نهێنییەکان لە دەوروبەری خۆیدا بگەڕێت بەڵکو پتر لە خۆیدا نقووم دەبووەوە و وەك حەلاجەکی کۆچکردوو بە کەشتییەکەی کۆلۆمبس دەیویست راستی خۆی و ناخی خۆی بزانیت لەسەر چی و بۆچی پێکهاتووە.
لە شیعری پەنجەرەدا گۆران دەڵێت:
“لە دووریا، لە بنی تابووتێکی بێکۆتاییا نووقمم.
ئەرێ تۆ!
پێش ئەوەی سەرم بنێیتەوە،
پەنجەرەیەکم بۆ دانێ!
با هەناسەیەکت هەڵمژم.
من
بە هەناسەی تۆ
دەمرم!”
یاری کردن بە بابەتە دژ بە یەکەکان و ئاوێتەکردنی جیهانە جیاوازەکان، لەم کۆپلییەی پەنجەردا بە زەقی دەبینین، گۆران کاتێك داوادەکات لە تابووتی مەرگدا سەری بنێنەوە و واتا ئیدی کۆتایی ژیانێتی، کەچی بە پێچەوانەی ئەو واتایە داوادە هەناسەییکی ئەو هەڵمژێت، چونکە بە هەناسەی ئەو دەمرێت! بەم جۆرە گۆران لە شیعرەکانت یاری بە ووشە واتا و مەبەستەکان دەکات، بەم جۆرە ئەو جیهانانەی کە هەموومان دەیانناسین نەك تەنها تێکەڵاوی یەکدییان دەکات بەڵکو جیهانی دیکەی نوێ کە خۆی دەیخولقێنێت بەو جیهانانەی ئاشکرا دەکات و دەیەوێت بە راکێشانی پتر لە پردەك و هەروەها دروستکردنی زێتر لە ئاسمانێك رازی بوون و نەبوون هاوکێشەی ئازار و خۆشەویستی چاوەڕوانی بدۆزێتەوە.
ئەم پێشەکییەم بۆیە نووسی تا لە بەشی دووەمی ئەم نووسینەمدا هەردوو هەڵبەستی” ئیتر من باردەکەم لەبرە” و”گرە” هەڵسەنگێنم، چونکە بەبێ پێشەکییەکی لەمجۆرە ئاسان نییە بۆ خوێنەر لە شیعری گۆران مەریوانی بە گشتی و ئەو دوو هەڵبەستە بە تایبەتی، بە باشی تێبگات.

نزار جاف